

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אחמד טיבי

פ/3192/25

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – ריבית על כספי פיקדונות), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 8 בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹, בסעיף 8, האמור בו יסומן "א" ואחריו יבוא :

"(ב) (1) על אף האמור בסעיף קטן (א), תאגיד בנקאי ישלם ללקוח ריבית על יתרה בפיקדון.

(2) הנגיד, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, יקבע בכללים את הפער בין הריבית הממוצעת על הלוואות שנתן תאגיד בנקאי, לבין הריבית שייתן תאגיד בנקאי על יתרה בפיקדון כאמור בפסקה (1), ובלבד שהפער כאמור לא יפחת מ-50 אחוז; לעניין זה, "הריבית הממוצעת על הלוואות" – הריבית הממוצעת על הלוואות שנתן התאגיד הבנקאי, באותו מסלול ריבית והצמדה ולאותה תקופת זמן, שאותו תאגיד בנקאי נתן בפועל באותו שבוע."

דבר הסבר

מטרת הצעת החוק היא להבטיח כי העלייה ריבית בנק ישראל תתבטא גם בעליית הריבית שהבנקים משלמים על פיקדונות של הציבור, או לחילופין לא תגולגל במלואה לריבית על הלוואות לציבור. הצורך באסדרה זו עקב על רקע הריבית העולה המאפשרת לבנקים לגרוף רווחי אשראי בהיקף של מיליארדי שקלים על חשבון הציבור, ללא סיכון, תוך ניצול תנאי שוק לא תחרותיים המותירים את לקוחותיהם במצב של 'שבי'. הימנעותם של הבנקים מהעלאת ריבית על פיקדונות הציבור על אף העלייה בריבית בנק ישראל שיוצרת עלייה בריבית על הלוואות, עולה כדי התנהלות בנקאית שאינה תקינה ואינה ראויה.

מאז החל בנק ישראל לעלות את הריבית במשק, מרמה של 0.1% בתחילת השנה ועד לרמה של 3.25% הבנקים נצלו את כוחם והעלו את הריבית על הלוואות בשיעור גבוה יותר מהעלייה בריבית בנק ישראל ואילו הריבית על הפקדונות הועלתה בשיעור נמוך יותר מהעלייה בריבית בנק ישראל. כך, הבנקים מנצלים את היעדר התחרות, חוסר השקיפות ופערי המידע שבינם לבין הלקוחות במטרה

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

לגרוף רווחים חריגים על חשבון הציבור. לראייה, במחצית הראשונה של שנת 2022, בה החל בנק ישראל להעלות את הריבית במשק, השיגו הבנקים תשואה דו ספרתית על ההון שעמדה על רמה ממוצעת של 15.8%, הגבוהה ביותר מזה 15 שנה. רווחיות זו גבוהה באופן חריג גם בהשוואה לבנקים במדינות אירופה שם התשואה הממוצעת על ההון עומדת על 7.3%.

לפיכך, מוצע לקבוע כי תאגיד בנקאי ישלם ריבית על יתרת זכות בחשבון פיקדון של לקוח, ולהסמיך את נגיד בנק ישראל לקבוע שההפרש בין ריבית שגובה הבנק על הלוואות מלקוחותיו לריבית שנותן הבנק על פיקדונות לא יעלה על 50%.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת ינון אזולאי ומשה גפני (פ/25/2096).

הצעת החוק זהה לפ/25/2096 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' באייר התשפ"ג (01.05.2023)